

Nagy Kőrös, febr. 24. 1853.

L 513/349

Édes barátom!

Min Abrio sógora meghozta leveledet is közzétételét. Tietek
válaszolni, nehogy úgy járjak, mint szoktam. Felre
tett leveleire ritkán adok választ, nem annyira ha-
nyagságból vagy feledésből, mint ama fárságság
miatt, mely tompa nyugalomból nehezen enged
maga felraklasi. Akar mit is írjon az ember?
Legfőlebb panaszkodni tudnak, de azt nem akarom,
mert úgy sem használ.

En Dobruzenből nem kaptam meghívást, de
igenis, magán megkeresést, hogy, ha akarom, meg-
válaszoljak. Itésem megörököntem az egész histo-
riát. „Clitellas dummodo portem meam: mindegy itt,
vagy ott. Kár itt megszoktam: költöztem ismét,
ismeretlen viszonyok, emberek seb köré? Azt nem
tervezem. Anyagilag ott se várna rám jobb sors: stelle,

mily is mindegy.

Kérdéseidet a mi ikeri: a magyar nyelvet tanulom
a 4 felső osztályban. Az ötödikben verstant és iraly,
kaut gyakorolnak. Semmi E-ok, semmi szabály nem
tanítanak. Nekem az olvasókönyvet: egyik órán (két
óra egy héten) veszem, majtkon prózát olvasatok. A
veri olvasatköz figyelmünk a formára: mérések, rím
versalakok mind így gyakorolnak be. A mértékes
versek begyatorlára tekintetéből egyes-egyet minden
szar olv. könyvben előfordul: alaktól könnyváltulások is.
Így jobban megragad. Szempóval scandálják az osztály
előtt. De hogy sajkó bevéshet ne szokjanak: ugyanazon
darabot javatva is felmondják. — Kültömben, 2 hetenkint
kaval is 3-4 jui, általa választott, de nekem elöre
benyutasott darabot. Símlé két hetenkint írnak ott,
hva. Verre is adok fel tárgyat, burdison öket, de
nem kényperitsek senkit, hogy verret írjon. Nem akarom
kollat verni hi belőlök az isteni lángot. Nehány így
is akar, és legalább a formákat sa ügyesen kezeli.

Prisai felbontások eleinte a mindat és kirámondást
önrefüggetlenség veszem bonyolítás alá. Ez a helyeség. Aztán
jött az ékezet. Törpösök, figurák, a mint valamelyik elv,
fordult, figyelem tárgyai lettek. Ez utóbbi a költői
felbontással is történik. — Ittval: metrikai és stilis-
ticai fejtegetés, ismertetés, hármi dolgotól (a nagyobb
részt prózában is) — ez nálunk az V. orsz. köze.

A VI. orszályban 3 órán belül, keveset irodalmi tör-
telmesen, egyes ízavak, felbontás, munkavirradat-
nak — nemesek. Ekedig ez orszályban, előre bonyolítás az
Dr. tört. felbontás, a legújabb kor (1792) kezdődött.
Ez könnyebb a gyerekek, mint a Zumbuchel, vonzóbb is.
Magotnivaló könyv, keveset, itt fűrés. Olvasókönyv Lón,
Kai II. — Rossz ugyan, de papírral, de nincs jobb.
Elővártatván az írók elvárásai: felkértem, ki mit tud,
vagy meg emlékeiben? — Aztán megint felkértem, mit értenek,
Azzal nem öröközik, ha nem tudja, kéi, vagy három évig
jár-e valaki iskolába: csak a főbb mondatokra,
az irodalmilag is fontosokra fordítottam. Kivonatot
képzéshez az olvasókat és hallgatókat magok által.
Természetesen, az irodalmi állapotok általános rajzát
mi a könyvben nincs, kiegészíttem jóval. — Aztán aztán
minden íróból példát olvastunk. A nevezetesebb könyveket,
ha szeret kevesen, eredetiben is felvittem a megmutatón,
ha sokat csak a fűrés az, ha hája formáját, kötetét, cím-
lapját legalább, valamely régi munkánál. Ely mit-
den a VI. orszály kezdődött meg a legújabb korban. —
A fennvalóig. — Annyival pedig őket összehasonlítani
kérdések, majd egyes írók működési körének felkérde-
sége.

A VII. orszályra maradt az ó, kötet és újkor.
Pár irinyi rövid elvárású adok kerültek, hogy az ípre,
függetlenség lássák, s fel tudják mondani. De a tulajdon
itt is a felbontásra esik. Begyűjtöttem a régi nyelv-
be, a Zumbuchelétől kezdve, a nyolcadi végig. Irinyi-
böl bővebb olvasások, fejtegetve mindig. Munka java-
lag, itt is foly. Későbbiek van 3 óra. — Kk. Lehet
2. Lókai II., De irinyihez az on kerültek Toldi Peldatárak.

A VIII. országbau már nem kellene írni. Liréneket.
De tekintve, hogy némelyik oly gymnasiumból lépelt
ez országba, hol a magyar lit. Historiával nevével se
hallott, vagy legfőleg Toldy írad. Liréneket első 3-án
magolra be, 1 a kötepkörig se haladt: hogy az ilyen
is tudjon az érettségi vizsgán valamit, a legújabb
kört ismerlem. De nem annyira olvasással, mint a
VI. ban, hanem rövid kivonásban, 3-4 íven önné,
állíva. Két órára körül egyik erre fordítanak —
és 3-4 lecsakint javallásra, &c. — Két órára
Szepreni elemet foly. Nem furor systemarius
sander követés, de a fűző főbb országorásai — és
a költészet nemek meghatározásai kivonás.
Oly általánosan aethetica, mely minden művészet
kiterjed, vagy oly theoretica, mely éppen szemléltetés
latik jól, — nem ily káprázatos, olvasmányos ifiak,
hor való. A jókat becsülhetem, de az értékek éke
márcsna.

Latin nyelven én csak az V. oszt. tanítok: 6 órára.
Egy óra szilgyakorlatok, a többi fordítás. Fordítanak, se,
solválnak, syntaxira figyelnek &c. Metamorph. és d'
vius. — Stílusa írnak ötven, 2 héber. — Ezen forma
eljárás, és 5-6 óra van a többi felső országoiban,
az aljabbakban 4-8 is. Latin nyelven fügalmozás
egy országtól sem kívánunk, mintha az érettségi vizs.
gán is elég jól fordítani magyartól latinra. —

Lásd-e, mily praegnans kérdésessel nehezem?
minden egyebet kiforás a levélből, hátha még minden
indebidejéi leírnam. A főbb vonalak ereket. Termé,
keseresen, nekimk nem kell nyitványos ringára frakókat
tanítunk, mert az nálunk nincs, vagy csak proforma.

De azaz még is megírom, hogy Stász K. meg,
hárszodors, megény. Királyvárosnap esküszik. O'
Királyfőkeleti papi ha nem endnéd.

Toupa, hová hallgatói usán, csak mofasában ír
velem. Ugy látszik, nagyon leverte fia halála: egészen ve-
ki adta magát a csüggedésnek. Kegény Miksa! még baja nem
volt, cinálé: most, hogy van, éppen nem bírja elviselni.
Micsi nem ejálatok néha kirovókba?

Az irodalmi parvarról bővebben hallgass. Jól eszed.
Nem tudja az a boldogtalan kritika, mennyire elkefészt?
mennyire kínöti alóla még Kalász Derső és Tubolyi Viktor
is? — Arszén, ha mi — neves magyar neves — feltaláltuk
a fa kilitéset: bizonyosan fel fogunk találni, minden ide,
peliünk járnára, egy-egy új aepheicát. — Minét a
tragediába tragicum? minét a comedióba comicum? minét
egyséig a celebrénybe? minét jellem a drabba? necc
kell egyéb, csak kötelezet. S csak mind necc költészet!
Ez tanítja Stegfi mór.

De hagyjat őket forogniok keserű levökben! — Az
én egészéig állapostom a régi. Faradt, beteg lélek. — Az
enyém jól vannak. Leányom már a nagyok irában
áll, moha elég kicsi mofa is. Fiam V. orvialbeli gynoa,
fiaza, és örömeire megérdy jó fiú, jól is tanul.
En rompa egybedvűségben rötioim napjainkat — s er még
jó, merr a felindulio rosszabbá szeri bajomat. — Collegaím
megvannak, hírrák a jármot velem együtt. De mi legálabb
nem csivódnak. Ngugdi intéret pedig nálunk nincs.
Akare lenni oly midia, hogy Tomori ő ngá első öröme,
ben megijére 1000 rfrak alapökénél, melyhet mi is
járulunk volna arsan. De mivel később e tárgy,
ban nagyot kerde hallani: a doloz elmaradt. Egy
alappabályokkal sem jölgáthasok.

Éo mofa barátom irten veled. Köspinted neveu,
ben miskóleri jó barátimat, ismerőpimet. Alaládim
vizont üdvöröl. En pedig öleket erissa fiúvel

barátod
Arany Sándor